

Overzicht van ervaringen met Renew

- een methode voor spirituele parochievernieuwing met kleine groepen -

INHOUD

- Kort citaat uit Bouwen aan de Nieuwe Aarde
- KASKI-rapport over Renew in parochie te Echt (verslag t/m september 2005)
- Beschikbare materialen
- Hoe het verder ging van 2005 t/m november 2007.

1. Citaat uit Bouwen aan de Nieuwe Aarde, januari 2007:

Pastoor Kanke:

"RENEW IN HUISKRINGEN

Op onze nieuwe plaats Echt begonnen diaken Schulinck en ik al spoedig met Renew, een project voor parochievernieuwing dat onze hulpbisschop Everard de Jong uit Amerika heeft laten overkomen. Wij werden de eerste parochiecluster die daarmee begon (intussen doet ook het buurtcluster van Maasbracht mee). Bij Renew gaat het erom in huiskringen samen te komen en met behulp van de Bijbel en een handleiding het geloof te delen. Door het accent op de Bijbel hebben zich vanaf het begin ook enkele evangelische christenen aangemeld, van wie de andere deelnemers vooral op het gebied van evangelisatie en persoonlijk gebed veel konden leren. De hartelijke contacten tijdens de Renew-sessies zorgden ervoor dat ze ook later op de Praise-avonden graag geziene gasten werden. Naast het delen van het geloof kent Renew nog een belangrijk onderdeel: het omzetten van het geloof in concrete acties."

2. Uit: KASKI rapport nr. 540 Als een druppel in het water

(Via de blauwe voetnoten leest u meer over de genoemde materialen en over hoe het verder ging nadat het KASKI-rapport werd geschreven.)

De SCC in een parochie te Echt (Limburg)

Kenmerken en organisatie

In Echt draaien sinds het najaar van 2004 zeven SCC's in de traditie van Renew. Er doen deelnemers mee uit de parochie maar ook uit de buurtparochie en zelfs enkele mensen van buiten de parochie. Het ging om een blok van zes bijeenkomsten zoals binnen de Renewtraditie gebruikelijk is. Na enige tijd zal een nieuw blok van start gaan.

Aanvankelijk is er een kerngroep opgericht. Hiervoor heeft de pastoor verschillende mensen uitgenodigd om mee te doen. Hij heeft hierbij gelet op diversiteit (verschillende leeftijden en achtergronden) en motivatie (grote kerkbetrokkenheid). Een aantal mensen heeft zichzelf opgegeven. In totaal werden 10 personen lid van de kerngroep. Eerst is deze kerngroep regelmatig bijeen gekomen en de leden hiervan vormden een SCC, dat wil zeggen: leerden over hun eigen geloof te praten en leerden tevens om een groep te begeleiden. Gedurende het hele proces wordt de pastoor bijgestaan door een Amerikaanse zuster die in de V.S. grote ervaring heeft opgedaan met het opzetten en begeleiden van Renewgroepen.

Wat is Renew?

Renew is een r.-k. organisatie, ontstaan in de V.S., die zich expliciet richt op evangelisatie en op de vitalisering van parochies door middel van het oprichten van SCC's:

"RENEW International, a Roman Catholic organization, fosters spiritual renewal, evangelization and the transformation of the world through parish-based small Christian communities. (www.renewintl.org)

Hierbij baseren zij zich mede op uitspraken die de vorige paus deed op het gebied van parochievernieuwing:

"One way of renewing parishes, especially urgent for parishes in large cities, might be to consider the parish as a community of communities and movements." (Pope John Paul II "The Church in America", January 22, 1999).

Een small Christian community is volgens Renew:

"a face-to-face gathering of six to twelve people who invest time with one another for the common purpose of applying gospel values to every aspect of their lives." (website Renew: www.renewintl.org)

Renew biedt ondersteuning aan personen die in hun parochie SCC's willen oprichten. Ook is er materiaal beschikbaar dat kan worden gebruikt (1).

Werving

Nadat de kerngroep was samengesteld en opgeleid zijn er leden geworven voor de Renewgroepen. Er is mondeling geworven en er is een tekst (2) geplaatst in een halfjaarlijks blad van de kerk waarin de pastoor een wervend artikel plaatste dat een goede respons opleverde. In deze tekst zijn drie vragen gesteld: (1) heeft u ook het gevoel dat u veel mensen slechts oppervlakkig kent; (2) heeft u ook het idee dat er meer tussen hemel en aarde is; (3) vindt u ook dat de kerk een positieve impuls nodig heeft?

Vervolgens is in het artikel de werkwijze van Renew uitgelegd, namelijk dat er gewerkt zou worden in kleine groepen die in een huiskamer bij elkaar komen, waar in een veilige context met elkaar gepraat kan worden over geloof en waar de eigen relatie met God centraal staat.

Deze werving heeft 61 inschrijvingen opgeleverd, waarvan er 55 ook daadwerkelijk hebben meegedaan. Deze 55 deelnemers waren verspreid over zeven groepen en werden begeleid door 10 mensen van de kerngroep. Iedere groep bestond uit 8 à 10 deelnemers, met uitschieters naar 13 deelnemers. In enkele groepen was naast iemand uit de kerngroep ook de pastoor of de diaken aanwezig, in de overige groepen was de begeleiding in handen van een koppel uit de kerngroep. Men kwam bij elkaar in het huis van de begeleider (één groep kwam in het parochiehuis bij elkaar). Er werd gebruik gemaakt van een vertaald handboek van Renew (3).

In het tweede seizoen (voorjaar 2005) groeide het aantal deelnemer tot 75. Momenteel (september 2005) (4) is men in Echt bezig met de voorbereiding van het derde seizoen. Daarnaast begint de pastoor van het parochiecluster Maasbracht (buurtparochie) in september 2005 met het eerste seizoen van Renew.

Werkwijze in de groepen

In de groepen is het proces belangrijker dan wat objectief geleerd wordt (de feitenkennis). Het belangrijkste is *faithsharing*: het samen (leren) spreken tot en met God. Daarnaast is het belangrijk om wat in de groep wordt gedaan, ook toe te passen in het dagelijkse leven. In iedere bijeenkomst worden er onderling afspraken gemaakt over activiteiten (hoe klein ook) die de deelnemers zullen ondernemen om dat wat in de groepen is besproken ook in het dagelijks leven waar te maken: b.v. het bezoeken van zieken.

Opbouw van de bijeenkomsten

De opbouw van de bijeenkomsten is als volgt. In de huiskamer van de begeleider wordt de Bijbel op tafel gelegd en wordt er een gezellige sfeer geschapen, b.v. door een kaars aan te steken. De bijeenkomst duurt twee uur. Het programma ziet er als volgt uit:

- men drinkt koffie met elkaar;
- op de eerste bijeenkomst vertelt men het levensverhaal aan elkaar en de plaats van het geloof in het leven;
- er wordt een gebed uitgesproken door de groepsleider;
- er wordt samen gezongen;
- men wisselt uit hoe het is gegaan na de vorige bijeenkomst en vertelt elkaar

- of afspraken die toen zijn gemaakt (b.v. ziekenbezoek) zijn gerealiseerd;
- het doel van de bijeenkomst wordt uiteengezet door de begeleiders;
  - men leest met elkaar een overweging door om de beurt een alinea hardop voor te lezen; de overwegingen zijn bij elkaar gebracht in een handboek (5);
  - men praat met elkaar over de gelezen tekst: begrijpt men de tekst en wat spreekt het meest aan en waarom;
  - men gaat met elkaar na welke verbindingen gelegd kunnen worden tussen de gelezen tekst en het dagelijks leven van de deelnemers; men neemt zich concrete activiteiten voor die men de komende week kan proberen te doen;
  - men eindigt de bijeenkomst met een gezamenlijk gebed en samenzang.

Achtergrondkenmerken

Bij de samenstelling van de kerngroep is bewust gestreefd naar een variatie in leeftijd en opleiding. Wel behoren vooral kerkelijk actieve leden tot de kerngroep: verschillende kerngroepleden hebben geparticipeerd in toerustingscursussen van het bisdom Roermond.

Leeftijdopbouw van de groepen:

- 21-30 jaar: 8 deelnemers
- 31-40 jaar: 7 deelnemers
- 41-50 jaar: 12 deelnemers
- 51-60 jaar: 11 deelnemers
- 61-70 jaar: 14 deelnemers
- 71-80 jaar: 13 deelnemers

Wat opvalt is dat de samenstelling zeer divers is qua leeftijd. De parochie is vooral trots op het aantal jongeren dat mee doet. De sleutelfiguur vertelt dat de groepen wat betreft opleiding redelijk gevarieerd zijn, maar er zijn wel iets meer vrouwen dan mannen. Wat betreft kerkbetrokkenheid is er redelijke variëteit: er participeren regelmatige kerkgangers, maar ook incidentele kerkgangers en zelfs een aantal dat niet meer bij de kerk betrokken was. Daarnaast participeren er enkele protestanten uit de Evangelische Gemeente. Er participeren uitsluitend Nederlanders. In de kerngroep zit een actief lid uit de Nederlandse Antillen. Onder de deelnemers zijn geen leden van Nieuwe Bewegingen. Wel zijn de betrokken priester en de diaken sympathisanten van de Emmanuelbeweging.

De motivatie

De motivatie om mee te doen is gelegen in de behoefte om in een veilige, huiselijke kring in kleine groepen samen te komen om over het geloof te spreken. De motivatie kan tevens gelegen zijn in een behoefte aan 'wijgevoel' gecombineerd met een behoefte om het geloof te delen met elkaar.

Bevorderen de groepen de vitaliteit van de parochie en van de kerk als geheel?

Volgens de betrokken pastoor (tevens zegsman) bevordert deelname aan de groep de betrokkenheid bij de parochie. Volgens hem komen sommige deelnemers die geen kerkganger (meer) waren, nu regelmatig in de vieringen. Ook vindt hij het opvallend dat uit de groepen weer andere groepsactiviteiten voortkomen (zoals een groep die samen teksten leest en een groep voor lofprijzing). De groepen geven niet alleen de deelnemers een sterke spirituele impuls, maar ook de professionals die er bij betrokken zijn (in dit geval de priester en de diaken). Ook voor hen hebben de groepen een sterk vitaliserende en inspirerende functie. De groepen zijn als een druppel in het water. Waar de druppel valt vormen zich steeds wijdere kringen er omheen. Dit symboliseert het uitwaaiende effect van de groepen.

Een belangrijk effect is ook dat de deelnemers die uit 'tot rivaliteit neigende' parochies komen, hun verschillen van inzicht en belangen opzij kunnen zetten, doordat zij elkaar op een dieper niveau hebben ontmoet. De pastoor vindt het een kans om buitenkerkelijken weer te betrekken bij het geloof en de kerk.

Tot zover het KASKI-rapport uit 2005 (het hele rapport staat als 0170 op www.stucom.nl).

3. Beschikbare materialen en hoe het ging in Echt, van 2005 t/m 2007 *AANVULLENDE INFORMATIE VAN PASTOOR KANKE, NOV. 07*

1.

HANDBOEKEN VOOR LEIDING

In het KASKI-rapport staat: "Ook is er materiaal beschikbaar dat kan worden gebruikt." Dat materialen bestaat uit (werk)vertalingen door het bisdom Roermond gemaakt met de titels:

Renew, Handboek voor de leiding van de Kerngemeenschap 40 blz.

Renew, Handboek voor leiders, deel 1, 55 blz.

Beide te verkrijgen bij Bisdom Roermond, mevr. Lapoutre tel. 0475-386831, e-mail:

f.lapoutre@bisdom-roermond.nl.

Commentaar pastoor Kanke: "Er zijn nog meer werkvertalingen van het Amerikaanse materiaal, maar in feite was het eerst genoemde handboek voor mij al voldoende. Anders zie je voor al de bomen het bos niet meer."

2.

INTRODUCTIEFOLDER

In het KASKI-rapport staat: "Er is een tekst geplaatst in een halfjaarlijks blad van de kerk waarin de pastoor een wervend artikel plaatste dat een goede respons opleverde."

Van deze tekst is een folder gemaakt waarmee parochies RENEW kunnen presenteren aan hun parochianen. Deze tekst is ook een goede uiteenzetting voor wie wil weten wat RENEW inhoudt. Het zijn twee kantjes a-vier. Ze staan onder 0197 op www.stucom.nl.

3.

DEELNEMERSBOEK / READER

In het KASKI-rapport staat: "Er werd gebruik gemaakt van een vertaald handboek van Renew." Hier is bedoeld een deelnemersboek, een reader. Wie de Nederlandse vertaling van dit deelnemersboek(reader) wil kopen kan contact opnemen met pastoor Rainer Kanke, Vrijthof 21, 6101 AM Echt, r.kanke@home.nl, 0475-481659.

Het is de bedoeling is dat elke deelnemer aan de SSC een exemplaar (van ca. 50 bladzijden A4) krijgt.

BOEK

Er is nog een ander boek van RENEW, een boek dat door mgr. dr. E. de Jong wordt aanbevolen:

Small Christian Communities. A Vision of Hope for the 21st Century (revised and updated 1997). Van Thomas A. Kleissler, Margo A. LeBert, Mary C. McGuinness.

Paulist Press, www.paulistpress.com, New York/Mahwah, New Jersey. 298 pagina's. ISBN 0-8091-3757-7 51495. Copyright 1997 by RENEW International, Roman Catholic Archdiocese of Newark, New Jersey.

4.

HOE HET VERDER GING VAN 2005 TOT NOVEMBER 2007.

Is er in het KASKI-rapport nog sprake van 7 groepen, intussen zijn het er 8. Op het toppunt van de seizoenen (serie van 6 bijeenkomsten vormen een seizoen) waren er 80 leden bij.

Intussen zijn alle 5 seizoenen van Renew afgesloten in het voorjaar van 2007. Omdat de pauze tussen het voorjaarsseizoen en het najaarseizoen vrij groot was, kwam de vraag naar opvulling van de lange pauze. Dat heeft pastoor Kanke gedaan door voor meer dan 50 mensen lezingen te geven over het Johannes-evangelie.

Intussen is er een nieuwe start van RENEW met nieuw materiaal. Het gaat om de vertaling van het Amerikaanse RENEW-materiaal WHY CATHOLIC?, en bestaat inhoudelijk in een reis door de Catechismus van de katholieke Kerk. De Handleiding (reader) geeft een samenvatting van die Catechismus.

Verder is de opbouw hetzelfde als bij Renew (gebed, zang, faithsharing, bijbel lezen, catechismusstof, reflectievragen, voornemens tot concrete actie).

Voor de Nederlandse situatie waarin de meeste katholieken veel minder basiskennis meebrengen dan Amerikaanse christenen, vind pastoor Kanke RENEW met het materiaal van WAAROM KATHOLIEK? nog geschikter als instap dan het eerder gebruikte materiaal.

In november 2007 sloten ze in de parochie in Echt de eerste serie bijeenkomsten af van WAAROM KATHOLIEK? In het totaal zijn er 8 series (seizoenen genaamd), waarin dan alle vier delen van de Catechismus van de Katholieke Kerk worden behandeld. Aan deze serie in het najaar van 2007 namen in totaal 63 mensen deel, verdeeld over 8 groepen. Ca. 10 oud-deelnemers namen niet deel, vanwege verhuizing of ziekte. En er waren enkele nieuwe, zeer gemotiveerde leden bijgekomen. Ook een pastoor in Maastricht is met Waarom katholiek? begonnen.

DEELNEMERSBOEK (READER) VAN WAAROM KATHOLIEK?

Pastoor Kanke kan dit (voor hem) nieuwe materiaal van RENEW (WHY CATHOLIC?) van harte aanbevelen om mee te starten. Eerdere deelname aan Renew is geen voorwaarde. Het deelnemersboek (reader) van WAAROM KATHOLIEK? DEEL 1 bevat de stof voor twee 'seizoenen', zodat de bespreking van de 12 artikelen niet uit elkaar wordt gehaald. Wie dit deelnemersboek wil kopen kan contact opnemen met pastoor Rainer Kanke, Vrijthof 21, 6101 AM Echt, r.kanke@home.nl, 0475-481659.

Meer info: www.echtkerkelijk.nl knop SAMEN NADENKEN inclusief de submenu's Voorgeschiedenis en Nieuws.

5.

In het KASKI-rapport staat: "de overwegingen zijn bij elkaar gebracht in een handboek". Hier is bedoeld bovengenoemd deelnemersboek, een reader.

Eindredactie: Kees Slijkerman, 23 november 2007

Websites Renew:

www.renewintl.org

www.WhyCatholic.org

www.ParishLife.com

Meer over Small Christian Communities en over andere methodes: www.stucom.nl in de rubriek Parochie.
Een introductiefolder over Renew: nr. 0197 op www.stucom.nl

Dit is document 0200 op www.stucom.nl.